

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 58 • nr. 8 • september 2022 • € 1,75 • www.sp.nl

KOM OOK **17**
SEPTEMBER
NAAR
DEN HAAG

DE **VIJF** KOOPTKRACHT KNALLERS VAN SP.

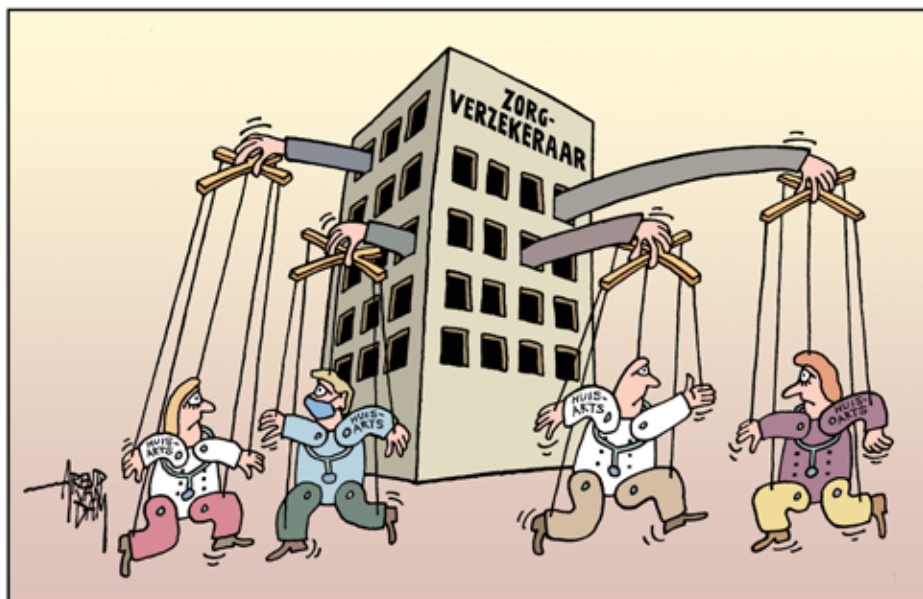
**NIBUD-DIRECTEUR
ARJAN VLIEGENTHART:**

**'DE CRISIS IS
ECHT GROOT'**

**WIE ZORGT ER
VOOR DE HUISARTS?**

**VERSCHEURKALENDER
TOONT FALENDE KEUZES**

Arend van Dam

RETRO SP-SPELDJE NU TE KOOP IN DE SHOP

Omdat de SP dit jaar 50 jaar bestaat is dit historische SP-speldje nu opnieuw te koop in de webshop. Voor slechts 50 cent is het speldje te bestellen.

Het is in zeer beperkte oplage beschikbaar dus wees er snel bij!
sp.nl/tomaatspeldje

SP JONGEREN

BEZOEK HET OUDSTE VAK- BONDSHUIS VAN NEDERLAND!

Na een leuke zomerschool met de SP Jongeren is het tijd voor een andere bijzondere activiteit! Op zaterdag 24 september is er een rondleiding in het oudste vakbondshuis van Nederland, de Burcht in Amsterdam. Daarna zal Ruud Kuin, hoofd van het Wetenschappelijk Bureau van de SP en oud-bestuurslid van de FNV, meer vertellen over de geschiedenis van de vakbeweging in Nederland. Aansluitend wordt er natuurlijk een gezellig drankje genuttigd met elkaar! Verzamelen gebeurt om 12:45 uur bij de Burcht.

Lijkt het je leuk om mee te gaan? Stuur dan een mail naar jongeren@sp.nl

foto: Maurits Gemmink

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHEIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Xander Topma (h), Lesley Arp
Anne-Marie Mineur, Peter Sas

Vormgeving
Maurits Gemmink, Nenad Mečava
Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Anjo de Haan, Wiebe Kiestra
Ronald van Raak, Karen Veldkamp
Peter Verschuren

Illustraties
Arend van Dam

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

**Abonnementen- en
ledenadministratie**
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

**De Tribune in
gesproken vorm**
Belangstellenden voor
de Tribune op cd kunnen
contact opnemen met
de SP-administratie.

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgelideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Actiedag in Leeuwarden

Koopkrachtcampagne op volle toeren

6

Nibud-directeur Arjan Vliegthart

Oplossingen voor de crisis

10

Over de grens

SP-werkbezoek Noordrijn-Westfalen

13

Huisartsen slaan alarm

Daisy Pors en de verscheurkalender

20

Respect voor Groningen

Actiemaand afgetrapt met wandeling

24

4 Actueel: Mensonterend politiek falen in Ter Apel

19 Camping Sandevoerde viert overwinning op rooфинvesteerders

26 SP Jongeren beleven energieke zomerschool

28 Linksvoor: Michiel van Staaveren, de fanatieke bonsaiboomsnoeier

29 De SP van toen tot nu: 1970-1971

16, 17, 18 Nieuws 30 Prikbord 31 Puzzel

COLUMN

Wereldvreemd in Den Haag

'We moeten beseffen dat we collectief een stukje armer zullen worden'. Ik wist niet wat ik hoorde. Dit kun je toch niet menen? Maar ze menen het wel, minister-president Rutte en minister van Financiën Kaag. Als deze manier van denken niet zoveel impact zou hebben op de levens van zoveel mensen zou ik er nog om kunnen lachen. Maar als je van mensen op straat hoort en in de mailbox leest hoeveel zij in de nacht wakker liggen van de stijgende prijzen dan is het om heel boos van te worden.

Dat de dames en heren politici in Den Haag vaak weinig besef hebben van wat er in de rest van het land speelt is genoegzaam bekend, maar als het gaat om de inflatie dan wordt het nog pijnlijker duidelijk. Voor hen zelf zijn de duurdere boodschappen en de hoge energierekening vervelend, maar niet meer dan dat. Maar voor steeds meer mensen zijn de stijgende prijzen een grote bron van zorg, stress en verdriet.

De scholen zijn weer begonnen. Maar door Rutte 4 leven komend jaar een op de tien kinderen in armoede. Een op de tien. Terwijl het coalitieakkoord beloofde de armoede onder kinderen te halveren, stijgt deze van 200.000 naar 300.000 kinderen. Dat betekent naar school op kapotte schoenen, zonder ontbijt of schoolspullen. Maar dat betekent voor kinderen vaak ook zorgen of ze niet gepest zullen worden, schaamte dat ze niet mee kunnen doen, onzekerheid of ze er wel mogen zijn. Armoede is zoveel meer dan alleen een gebrek aan geld.

Terwijl er zoveel geld is. Nog nooit werd er zoveel dividend uitgekeerd aan aandeelhouders, waren de winsten van grote bedrijven zo hoog en waren de rijken rijker. Het is op het misdadige af dat deze kapitalistische economie zoveel offers van zovelen vraagt ten gunste van de hebzucht van een enkeling.

Het is genoeg geweest. Wij zagen al niets in de doorstart van Rutte 3 in Rutte 4 omdat de ideeën die de problemen hebben veroorzaakt ze niet gaan oplossen. Intussen is Rutte 4 ruim een half jaar onderweg en toont men zich doof voor de noden van de samenleving. Een sociaal noodplan voor lagere kosten is nu nodig. Daarom organiseren we de zaterdag voor Prinsjesdag, als het kabinet met de plannen komt, een groot protest in Den Haag. Samen kunnen we laten zien dat het anders moet. Met hoe meer we zijn, hoe sterker we staan.

Tot zaterdag 17 september in Den Haag. Ik reken op u.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

Bij het aanmeldcentrum voor asielzoekers in Ter Apel zijn door hulporganisaties veel spullen uitgedeeld.

TER APEL

MENSONTEREND POLITIEK FALEN

Honderden asielzoekers die buiten bivakkeren, kinderen die spelen tussen het afval, barre hygiënische omstandigheden. Taferelen die we vroeger vooral kenden uit Griekenland en Italië speelden zich de afgelopen maanden af in ons eigen Ter Apel.

AGNES BAKKER, SP-fractievoorzitter in de provincie Groningen, bezocht samen met SP-asielwoordvoerder Jasper van Dijk het aanmeldcentrum: 'De regering had deze ellende allang kunnen voorkomen, omdat ze er al tijden van op de hoogte waren, maar geen actie ondernamen.' Vluchtelingen die asiel in Nederland willen aanvragen moeten zich direct nadat ze ons land zijn binnengekomen melden in Groningse dorp Ter Apel. De berichten over mensonterende omstandigheden bij dit aanmeldcentrum volgden elkaar de afgelopen maanden in een rap tempo op, met als dieptepunt meer dan zevenhonderd buitenslapers. Noodhulporganisaties zoals het Rode Kruis en Artsen Zonder Grenzen moesten in actie komen vanwege de onhygiënische en ongezonde omstandigheden.

Deze opvangcrisis is onder andere veroorzaakt door het feit dat de opvangcapaciteit

de afgelopen jaren is afgebouwd, toen er minder vluchtelingen naar Nederland kwamen. Ook is het voor vluchtelingen die een verblijfsvergunning hebben gekregen (zogenaamde statushouders) door de woningnood nagenoeg onmogelijk om door te stromen naar een eigen woning, waardoor zij noodgedwongen plekken in opvangcentra bezet houden. Daarnaast dragen trage asielprocedures en problemen met asielzoekers die geen recht hebben op een verblijfsvergunning bij aan de crisissituatie.

Ons Lampedusa

Bakker trekt als volksvertegenwoordiger al langer aan de bel over de noodsituatie in Ter Apel, die sindsdien steeds meer is geëscaleerd. Afgelopen mei sprak ze op een solidariteitsmanifestatie die georganiseerd was door partijgenoot Angelique Schoonwille voor de vluchtelingen, medewerkers van de opvang en inwoners van Ter Apel. In diezelfde periode berichtte het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) dat

‘Onze eigen provincie lost het weer op. De rest van Nederland kijkt weg’

vijftig asielzoekers op een stoel de nacht moesten doorbrengen bij het aanmeldcentrum Ter Apel. Voorzitter van de veiligheidsregio en burgemeester van Groningen Koen Schuiling hekelde het feit dat vluchtelingen kinderen er tussen het afval moesten spelen en sprak over ‘ons eigen Lampedusa’.

Spanningen

Volgens Bakker is de regering niet alleen verantwoordelijk voor de opvangcrisis in Ter Apel, maar ook voor de toegenomen spanningen in de samenleving. Ze wijst op een recente uitzending van het programma ‘Danny’s wereld’, waarin journalist Danny Ghosen zowel de vluchtelingen als demonstrerende omwonenden aan het woord laat. Bakker: ‘Zoals een vrouw die boos is omdat haar kind niet naar zwembles kan, omdat ze dat niet kan betalen, maar de kinderen van statushouders die bij haar dochter in de klas zitten wel gratis zwembles krijgen. Door de woningnood en de toegenomen ongelijkheid in de samenleving zie je dat mensen een afkeer gaan krijgen van vluchtelingen, terwijl zij niets kunnen doen aan de manier waarop de regering mensen in de lagere sociale klasse in ons land behandelt en de volkshuisvesting heeft afgebroken.’

‘En dan heb je ook nog partijen zoals de PVV, JA21 en Forum voor Democratie die stevast spreken over een grote groep gelukszoekers, terwijl de groep asielzoekers uit de zogenaamde veilige landen in werkelijkheid maar klein is’, vervolgt Bakker. Vluchtelingenwerk schat in dat het om 3 procent van de asielzoekers gaat. Schermutselingen in en rond de opvanglocatie – denk aan diefstal en wapenbezit – worden veelal veroorzaakt door deze kleine groep.

Uitzichtloos bestaan

‘Tijdens ons bezoek aan Ter Apel vertelden medewerkers van het COA dat deze asielzoekers uit veilige landen vaak op hele jonge leeftijd hun thuis en familie hebben achtergelaten. Ze zitten in een sobere opvang en hebben geen perspectief: niet in hun land van herkomst, maar ook niet

in Nederland. Het ingewikkelde is dat deze kleine groep met een uitzichtloos bestaan zo’n grote invloed heeft op het draagvlak van de vluchtelingenopvang in Ter Apel’, verzucht Bakker.

Daarnaast benadrukt Bakker dat er rond de 350 minderjarigen in opvanglocatie verblijven, terwijl er eigenlijk maar plek is voor 55: ‘Daar is geen dagprogramma voor. Die hebben niets te doen. Het is schrijnend en zorgelijk dat er geen programma en zorg is voor deze groep jongeren van 15 tot 18 jaar. Je werkt hiermee ook overlast in de hand.’

Tijd voor structurele oplossingen

Ook frustrereert het Bakker dat de regering de vluchtelingen en omwonenden in Ter Apel zo heeft laten barsten, terwijl bestuurders uit de regio veel doen om de problemen het hoofd te bieden. ‘De provincies Groningen en Drenthe leveren de meeste opvangvoorzieningen in Nederland. Het is mooi dat we dat doen, maar hoe kan het dat andere provincies niet hun eerlijke deel opvangen? Ook is bekend geworden dat het voorportaal van Ter Apel in Zoutkamp komt. Dus onze eigen provincie lost het weer op. De rest van Nederland kijkt weg’, aldus het SP-Statenlid. Ze is bang dat de beelden van de chaos in Ter Apel juist meer protesten zullen aanwakkeren tegen de komst van asielzoekerscentra in andere provincies.

Toch zullen gemeenten in die provincies volgens Bakker moeten bijspringen om te zorgen dat de mensonterende taferelen en de overlast stoppen en de rust in Ter Apel weerkeert: ‘Maar niet ad hoc. Het asielbeleid moet structureel anders, zodat niet alle druk bij Ter Apel terecht komt.’ SP-asielwoordvoerder Jasper van Dijk vroeg een Kamerdebat aan over de crisis in Ter Apel. De SP pleit al sinds 2017 voor een structurele aanpak van de opvangcrisis, door vluchtelingen op een eerlijke manier over heel Nederland te verdelen. •

tekst Lesley Arp
foto Robin Utrecht/ANP©

Jannie Visscher
voorzitter SP

Het is genoeg geweest

Dat we allemaal een “stukje armer” moeten worden zoals Rutte en Kaag zeggen is klinkklare onzin. Dat schrijft Lilian in deze Tribune, ze zei het in een gloedvol betoog in de Tweede Kamer en publiceerde erover in het Algemeen Dagblad. Lilian laat geen gelegenheid voorbij gaan om duidelijk te maken dat er geld genoeg is in ons land en dat dat hoognodig beter verdeeld moet worden.

Om dat werkelijk voor elkaar te krijgen is het nodig dat niet alleen Lilian maar wij allemaal, alle SP’ers, laten zien dat het anders moet en dat het anders kan. Wat daarbij kan helpen is de recente publicatie van ons Wetenschappelijke Bureau “Inflatie en ongelijkheid” (te vinden op SP-net). Daarin wordt duidelijk uitgelegd dat de prijzen stijgen omdat de productiekosten en de schaarste rechtstreeks aan ons worden doorberekend. Dat hoeft natuurlijk niet: veel beter en eerlijker zou zijn deze kosten te dekken vanuit de enorme winsten die bijvoorbeeld supermarktketens en energiebedrijven momenteel boeken. Zo houden we het leven betaalbaar. Dat kan, maar het gebeurt nog niet. Daarom is het belangrijk dat steeds meer mensen inzien dat het mogelijk is om armoede te bestrijden en om de welvaart eerlijker te verdelen. En opstaan en hun stem laten horen zodat de regering er niet langer omheen kan.

Als SP’er heb je hiervoor verschillende mogelijkheden: ga met je afdeling op pad om koopkrachtkranten te verspreiden, roep zoveel mogelijk mensen op om op 17 september naar Den Haag te komen voor het Prinsjesdagprotest, plak posters op je raam! Ook een hele goeie manier om mensen te bereiken met ons verhaal is door te bellen. Wil jij ook af en toe mee bellen? Neem contact op met Robert Bos van ons belteam (belteam@sp.nl).

Het kan zo niet langer. Laten wij SP’ers zorgen voor eerlijke kansen voor iedereen! •

SP IN ACTIE VOOR

Terwijl de prijzen door het dak schieten en steeds meer mensen in de problemen raken, weigert het kabinet om dit jaar nog iets te doen voor de koopkracht van huishoudens. Voor veel mensen is de situatie echter onhoudbaar. Om te horen hoe hoog de nood precies is en om steun te verzamelen voor de koopkrachtcampagne van de SP, ging de afdeling in Leeuwarden op 20 augustus de buurt in.

ROND 13 UUR KLEURT de wijk Bilgaard in Leeuwarden knalrood. Een mooie groep SP'ers uit verschillende noordelijke afdelingen verzamelt zich op de parkeerplaats bij de wijksupermarkt om samen de buurt in te gaan. Aldo Schelvis van de afdeling Leeuwarden deelt het actiemateriaal uit. Vervolgens worden de doelen van de middag besproken.

'Dit is onze wijk'

Schelvis legt uit waarom juist deze buurt wordt bezocht: 'Dit is de wijk in Leeuwarden waar we thuishoren. Er stemmen hier sowieso een heleboel mensen SP maar hier zie je ook het effect van de onrechtvaardigheid van hoe de economie in onze samenleving is georganiseerd het meeste terug.'

Hij vervolgt: 'Je ziet het in hoge huren en slechte isolatie van woningen. De hoge energieprijzen, boodschappen die steeds duurder worden, mensen die hun auto steeds vaker moeten laten staan omdat de benzine te duur wordt. Dat merk je hier eigenlijk in deze wijk nog het meest van de hele stad Leeuwarden. Daarom zijn we vandaag hier.'

Steun verzamelen

De SP organiseert meerdere regionale bijeenkomsten door het hele land om het met geïnteresseerden te hebben over de koopkrachtcrisis. Zo is er ook een bijeenkomst in Leeuwarden. Bewoners die hun ervaringen hebben gedeeld, worden door de SP'ers uitgenodigd om ook te komen. Als zij de koopkrachtactie willen steunen, kunnen zij hun gegevens delen. Hiermee kunnen zij later ook worden opgeroepen voor het grote Prinsjesdagprotest op 17 september.

Terwijl het grootste deel van de SP'ers langs de deuren gaat, zijn er ook enkelen achtergebleven bij het winkelcentrum. Zij spreken daar de mensen aan. Op de parkeerplaats staat een SP-camper geparkeerd met daarop een groot vel geplakt. Dit is de boodschappenlijst voor Rutte. Hier kunnen mensen hun boodschap voor de premier opschrijven. Op 17 september worden de boodschappenlijsten uit het hele land aan elkaar geplakt en aangeboden aan het kabinet.

Iedereen getroffen

De koopkrachtcampagne heeft vijf speerpunten, de zogeheten koopkrachtknallers van de SP. Betaalbare boodschappen, een lagere energierekening, de kosten voor tanken omlaag, het bevroren van de huur en het

Aldo Schelvis:
'Mensen zien dat ze echt in de problemen komen'

KOOPKRACHT

Aan de deur vertellen bewoners hoe zij geraakt worden door de koopkrachtcrisis.

afschaffen van het eigen risico. Volgens Schelvis zijn dit ook de punten die ze horen aan de deuren: 'Overall waar we aanbellen herkennen mensen die vijf dingen van onze koopkrachtknallers als de problemen waar ze tegenaan lopen. Soms natuurlijk niet de huren omdat ze een eigen huis hebben of geen zorgkosten omdat ze daar geen last van hebben maar altijd een aantal van die dingen. Iederen wordt wel ergens door getroffen.'

Schelvis geeft aan dat meer en meer mensen dit nu ook echt merken: 'De kosten zijn in de afgelopen twee jaar enorm gestegen. Mensen zien dat ze echt in de problemen komen. Je had al de groep die sowieso nauwelijks kon rondkomen. Nu is daar een hele nieuwe groep bijgekomen van mensen die eerder wel genoeg geld had maar nu toch harde keuzes moet maken.'

Niet voor niets dus dat de campagne en oplossingen van de SP herkenbaar zijn voor veel bewoners en ook veel steun opleveren. Aan het einde van de middag is er een mooi aantal steunbetuigingen opgehaald. En door de inzet van de SP'ers aan de deur is de bus die vanuit Leeuwarden naar het Prinsjesdagprotest rijdt straks ook weer wat voller. Alles om het kabinet duidelijk te maken: zo kan het niet langer, het is tijd voor de oplossingen van de SP. •

tekst Xander Topma
foto's Anjo de Haan

CHRISTA KORTEKAAS

In één van de vele hofjes die de wijk Bilgaard rijk is woont Christa Kortekaas. Ze heeft daar een eigen koopwoning en vertelt wat ze in de samenleving ziet gebeuren: 'Met hetzelfde geld waarmee je vroeger twee zakken boodschappen kon kopen, koop je er nu nog maar een. Je hoort iedereen erover. Op vakantie gaan? Dat lukt mensen niet.'

Voor de veroorzakers van deze crisis wijst Kortekaas vol overtuiging naar de politiek in Den Haag: 'Zij moeten zich schamen. Kijk ook naar wat er is gebeurd met het toeslagenschandaal en hoe ze omgaan met Groningen. Eerst treden ze af en gaan daarna gewoon door. Zelf gaan ze niet opstappen. Verandering moet echt vanuit de mensen komen.'

Dit gebrek aan politiek handelen frustrleert haar. Wat die frustratie verder voedt is het gebrek aan keuzes die ze zelf nog kan maken: 'Mijn huis is goed geïsoleerd. Dat kan nauwelijks beter dan hoe het nu is. Voor mijn energiekosten ben ik dus gewoon afhankelijk van wat het kabinet besluit te doen. Misschien moeten we dat duidelijk maken door om 20.00 uur te gaan klappen voor de energiebedrijven in plaats van de rekening te betalen.'

ROSANNE DE HAAN

Half leunend over haar voordeur vertelt Rosanne de Haan hoe zij als gezin misschien nog wel overeind blijven maar mensen in haar omgeving nu al omvallen: 'Een vriend van mijn man komt hier regelmatig eten vanwege de kosten. Niet omdat wij het heel breed hebben maar omdat het niet anders kan. Dat zit me heel erg hoog en ik ben er constant mee bezig. Je vraagt je af hoe je de maand doorkomt. Moet je dan kiezen tussen jezelf en je kind?'

Wat de Haan vertelt brengt ze met een mix van boosheid en overduidelijk verdriet: 'Mensen hebben nog maar heel weinig en dat is buiten hun eigen schuld om. Als je de verhalen op tv ziet dan zit je huilend op de bank. Kijk bijvoorbeeld naar de energiecompensatie. Mensen staan al in het rood, dat geld verdwijnt direct in dat gat en de eindafrekening moet dan nog komen.'

Wat haar steekt is hoe de verschillende crises in Nederland ervoor zorgen dat mensen tegenover elkaar komen te staan. Het is een schreeuw om hulp richting de politiek: 'We moeten blijven praten met elkaar en niet vechten. Maar we hebben wel echt het kabinet nodig voor oplossingen. Wij proberen als gezin iedereen te helpen maar dat houdt echt een keer op.'

PIETER SMEDING

In één van de vele hofjes die de wijk Bilgaard rijk is woont Terwijl Pieter Smeding samen met zijn kleindochter wordt aangesproken door twee SP'ers, wil hij net oversteken naar de andere kant van de weg. Toch blijft hij nog even staan voor een gesprek want het onderwerp gaat hem aan het hart.

Zelf woont Smeding niet in de buurt. Ook heeft hij vanuit zijn eigen situatie niet veel te klagen. Wat hem vooral raakt is wat hij bij andere gezinnen om zich heen ziet gebeuren: 'Je hebt mensen die moeten rondkomen van 1300 euro per maand en van wie de energierekening nu omhoog gaat naar 500 euro. En dan ook nog de boodschappen die zoveel duurder zijn geworden!'

Hij vervolgt: 'Ik kan uitjes doen met mijn kleinkind maar zij kunnen dat niet meer. Ondertussen worden er miljarden in bedrijven gestoken. Uitkeringen moeten juist omhoog en de belasting op levensonderhoud omlaag. Maar het kapitaal beslist in Nederland en de politiek gaat daar in mee. De enige manier om dat te veranderen is met verkiezingen. We moeten massaal in verzet komen en elkaar steunen.'

KOOPKRACHT-KNALLERS

Steeds meer mensen kunnen nu hun rekeningen niet meer betalen en daarom moet er acuut ingegrepen worden. De kosten moeten omlaag en de lonen, uitkeringen en AOW omhoog. Daarvoor heeft de SP een noodplan met 5 koopkrachtknallers.

1. BETAALBARE BOODSCHAPPEN

Door de enorme prijsstijgingen is het doen van boodschappen voor steeds meer mensen een probleem. Eten kunnen kopen is een basisbehoefte. Uitgerekend de supermarkten maakten hoge winsten in de coronacrisis en hebben veel personeel met een laag loon in dienst. De inflatie wordt aangejaagd door hoge bedrijfswinsten. Deze hoge winsten moeten daarom niet onder de aandeelhouders worden verdeeld, maar ingezet worden om de prijzen te dempen, bijvoorbeeld door de BTW op boodschappen tijdelijk te verlagen.

2. EEN LAGERE ENERGIEREKENING

De energierekening stijgt ongekend hard. Met name de mensen in slecht geïsoleerde huizen en met een slecht (flexibel) energiecontract voelen dit het hardst. De energierekening moet nu direct omlaag door tijdelijk de belasting op gas (in de eerste schijf voor huishoudens) naar nul te brengen. Hier heeft iedereen wat aan.

Door het privatiseren van onze energiebedrijven is de zeggenschap weggegeven. Voor de langere termijn willen we onze energievoorzieningen weer in eigen hand brengen en zoveel mogelijk woningen isoleren en zonnepanelen leggen. Te beginnen bij de slechtst geïsoleerde huizen, waar de energierekening dan snel omlaag kan.

PRINSJESDAGPROTEST

De kosten stijgen enorm maar de lonen en uitkeringen stijgen niet. Het kabinet laat mensen keihard vallen. Daarom zegt de SP: kosten omlaag, lonen omhoog! Op Prinsjesdag worden de plannen van het kabinet voor het komende jaar gepresenteerd en daarom komen we het weekend ervoor, op zaterdag 17 september in Den Haag, in actie. Er moet een noodplan komen om de kosten omlaag te brengen. Kom ook naar het PrinsjesdagProtest.

Aanmelden kan via:

kostenomlaag.sp.nl/prinsjesdagprotest

- Wat: PrinsjesdagProtest!
- Wanneer: Zaterdag 17 september.
Start om 13:00 uur.
- Waar: Koekamp in Den Haag.

foto Anouk Pross

3. KOSTEN VOOR TANKEN OMLAAG

De grote oliebedrijven maken miljarden winst, maar het tanken aan de pomp is bijna niet meer te betalen. Het kabinet heeft de accijns op benzine (17 cent) en diesel (11 cent) een klein beetje verlaagd, maar dit is zo weinig dat tanken nu alweer duurder is.

De accijns moet daarom nu veel verder omlaag, zoals andere landen ook doen. Dat merk je direct aan de pomp. De grote oliebedrijven moeten meer belasting betalen over hun miljardenwinst waar we dit van kunnen betalen.

Ook het openbaar vervoer moet goedkoper, door in ieder geval nu de BTW af te schaffen.

4. BEVRIEZEN VAN DE HUUR

De huren worden per 1 juli weer verhoogd, maar moeten worden bevroren. Honderd-duizenden huurders hebben nu al moeite om de huur te betalen en een verdere huurstijging is niet op te brengen.

Afgelopen jaar hebben we buiten en binnen het parlement gestreden voor een lagere huur en is het ons uiteindelijk gelukt om de huren in de sociale sector te bevroren, daar ging de huur dus niet omhoog. Dat moet dit jaar weer gebeuren.

5. AFSCHAFFEN EIGEN RISICO

Zorg moet er zijn voor iedereen die dat nodig heeft. Met name ouderen en mensen met een chronische ziekte betalen standaard 385 euro aan eigen risico. Dit terwijl er eerst een indicatie van de huisarts nodig is en ziek zijn dus geen keuze is. Dit is een oneerlijke boete op ziek zijn en daarom schaffen we het eigen risico af.

Daarnaast wordt de zorgpremie afhankelijk van je inkomen en dit is gunstig voor mensen met een lager en middeninkomen. Veelverdieners gaan meer betalen, zodat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.

ARJAN VLIAGENTHART (NIBUD):

‘EEN DERDE VAN DE HUISHOUDENS MOET GEDWONGEN KEUZES MAKEN’

Dat een minimuminkomen voor sommige groepen niet genoeg is om van rond te komen, concludeerde het Nibud in 2020 al. Nu blijkt dat maar liefst een derde van de Nederlanders serieus in de problemen komt met hun huishoudboekje. Dat heeft ingrijpende gevolgen voor de hele samenleving. De nood is hoog. Nibud-directeur Arjan Vliegthart - die in een vorig leven SP-wethouder was in Amsterdam - heeft wel een paar ideeën.

› **Wat is jullie beeld van de problemen waar mensen in verkeren?**

‘We zien twee dingen gebeuren. Er is een groep die het al heel lang moeilijk heeft met rondkomen, en die er niet meer in slaagt om alle rekening te betalen. Zij moeten snijden in de meest basale dingen. Dat betekent in gezond eten, de laatste sociale activiteiten of de laatste keer met het openbaar vervoer.’ Dan is er een nieuwe groep die in de problemen komt door de gestegen prijzen van energie en boodschappen. Bij die groep valt vaak nog wel wat te bezuinigen. Als je genoeg geld hebt voor drie streaming-abonnementen - zeg Amazon, Netflix en Disney+ - dan kun je er best eentje schrappen. Maar deze groep maakt nu voor het eerst mee dat ze gedwongen worden om keuzes te maken. Bij elkaar gaat dat dus om een op de drie Nederlanders.’

› **Dat is veel!**

‘Ja, dat is echt heel veel. En dat zeggen wij niet alleen, we horen bijvoorbeeld ook van de energiebedrijven dat een groot deel van de mensen hun maandbedrag te laag heeft ingesteld. Nu is het zomer, dan merk je het niet zo, maar het grote energieverbruik zit in de winter. Op allerlei manieren zien we dat mensen veel meer aan het puzzelen zijn,

en dat de groep voor wie de puzzel niet meer te leggen is, groeit. Het Centraal Planbureau heeft een stresstest gedaan, daaruit bleek dat het om 1,2 miljoen huishoudens gaat. Dat is zorgwekkend.’

› **Wat gebeurt er dan?**

‘In eerste instantie zie je er misschien niet zo veel van, mensen zijn ontzettend creatief. Het idee dat mensen met een laag inkomen onverantwoord met hun geld omgaan, is echt niet waar. Ze kunnen vaak heel lang rondkomen van weinig geld, maar op een gegeven moment gaat het echt mis. Dan komt er een naheffing voor de energierekening, of de koelkast of de televisie gaat kapot, iets in de categorie ‘domme pech’, en dan gaan ze kopje onder. Ze hebben niet meer de reserves om dat zelf op te vangen, en dan gaan ze schulden opbouwen. Het duurt even voordat we die problemen terugzien in de schuldencijfers.’

› **Wat betekent dat?**

Worden mensen dakloos?

‘Ik verwacht nog niet dat we nu een grote golf krijgen van huisuitzettingen de komende tijd. Heel veel corporaties begrijpen best dat ze

‘Een gebrek aan geld vertaalt zich door naar allerlei andere elementen van het leven’

dat nu niet moeten doen. En je mag hopen dat ook aan het eind van het jaar er niemand wordt afgesloten van de stroom - minstens zo'n belangrijk element. Dus nee, mensen worden niet meteen dakloos, maar ze krijgen wel zorgen. Ze worden vaker ziek en ze gaan daarom vaker naar de huisarts. Ze zijn minder productief op het werk, en ze kunnen minder goed meedoen in de samenleving. En je ziet dat het doorwerkt. Een gebrek aan geld vertaalt zich door naar allerlei andere elementen van het leven. Kinderen die thuis weinig geld hebben, hebben minder ruimte in hun hoofd om goed te leren. Ouders die veel stress hebben, kunnen minder goed opvoeden. Dat zien we als samenleving wel, en dan zetten we de school in, of Jeugdzorg, maar het onderliggende probleem, de geldstress, blijft buiten zicht. En los van het persoonlijke leed van mensen, kost het de samenleving heel veel arbeidskracht, maar ook zorg.'

› Hoe moeten we dit probleem oplossen? Wie is daar als eerste verantwoordelijk voor?

‘Gemeenten hebben een belangrijke rol gekregen, bijvoorbeeld in het uitkeren van de eenmalige energietoeslag van €1.300 die de regering heeft toegekend. Maar de mensen die wel een baan hebben maar toch in de knel komen, zijn eigenlijk helemaal niet in beeld bij de gemeente. Het is belangrijk dat gemeenten actief op zoek gaan, en dan liefst op een uitnodigende manier. Sommige

gemeenten hebben er nog al eens een handje van om heel precies te gaan controleren of iemand wel recht heeft op een bepaalde toeslag, maar dat is nu niet op zijn plaats. Ga op zoek naar wat je kunt doen, en verspil geen tijd aan uitgebreide stroomschema's waarlangs gewerkt moet worden.'

‘Wat ook moet gebeuren is dat er voldoende geld beschikbaar komt voor de gemeenten om hun werk goed te doen. Ik geloof oprecht dat gemeenten dichterbij mensen staan dan het Rijk, en dat zij beter kunnen bepalen wat er nodig is. Maar tegelijkertijd is inkomenspolitiek een nationale aangelegenheid. Die principes kunnen in de praktijk botsen. Aan de ene kant moet het niet uitmaken in welke gemeente je woont, aan de andere kant hebben gemeenten ruimte nodig voor maatwerk. Daar heeft de landelijke politiek nog wel een belangrijke slag te slaan, de basis is op een aantal terreinen ook niet op orde. Dan worden gemeenten gedwongen om het ene gat met het andere te vullen.'

› Je hebt gepleit voor een nieuw toeslagenstelsel. Waarom is dat nodig?

‘Het toeslagenstelsel dat we nu hebben, is veel te ingewikkeld. Mensen weten niet dat er ondersteuning voor ze is, ze kunnen het niet aanvragen, of ze durven het niet. De overheid probeert heel nauwkeurig de juiste groepen te bereiken en precies iedereen daarin de juiste toeslag te geven. Die ambitie moeten we loslaten. Mensen moeten weten waar ze aan toe zijn. Er moet een systeem komen waarmee mensen de regie kunnen houden over hun geld en daarmee over hun leven, in plaats van dat je ze langs allerlei loketten stuurt en er een dagtaak bij geeft

om dat op een goede manier te doen. Daarmee wordt het toeslagenstelsel wat minder specifiek, maar ook minder duur, want die nauwkeurigheid kost ook gewoon heel veel.'

› **Ik verwacht dat onze SP-wethouders zullen doen wat ze kunnen. Wat kunnen onze raadsleden doen?**

'Ze kunnen vragen stellen aan het gemeentebestuur, maar het is ook heel belangrijk om verhalen van mensen te verzamelen. Deze crisis moet een gezicht krijgen, het moet duidelijk worden dat je ook in de problemen kunt komen als je een baan hebt en een modaal salaris verdient. Die verhalen moeten verteld worden, ook om bekend te maken welke mogelijkheden er zijn, en waar je hulp kunt krijgen. Dat is het tweede element. Zorg dat mensen ook daadwerkelijk over die drempel heen komen, en gebruik maken van datgene wat er is. Want ondanks dat we het er veel over hebben, is er nog steeds heel veel schaamte. In het Nederlands is het woord 'schuld' dubbel beladen. Schuld zegt iets over de financiën, maar ook over een soort moraliteit, dat het je eigen schuld is. En ik denk dat we door de coronacrisis gezien hebben, en misschien deze crisis ook wel, dat we daarvan af moeten, dat we het wat zakelijker en wat rationeler moeten bekijken.'

Minister Kaag zei, we worden allemaal een beetje armer, en dat is feitelijk een juiste constatering. Maar de vervolgvraag is wel: wie kan er dan nog rondkomen en wie niet? En dat is een ander vraagstuk, waar ook een antwoord op moet kunnen komen. Dat vraagt een andere manier van denken. En daar is natuurlijk echt de politiek als eerste aan zet. Dat is namelijk een verdelingsvraagstuk.'

› **Is het voldoende om meer uitkeringen aan te bieden?**

'Nee, want het raakt ook werkende mensen, dus je zult het breder moeten trekken. Werkgevers en werknemers zullen goede loonafspraken moeten maken. De woningbouwcorporaties moeten hun woningen gaan isoleren, incassobureaus moeten op een reële manier gaan kijken wat mensen nog kunnen aflossen. Er is politiek veel werk aan de winkel, maar de politiek alleen redt het niet. De hele samenleving zal ervoor moeten zorgen dat dat opgepakt wordt, en dan moet de politiek de regie nemen.'

› **Kan de regering de bedrijven dwingen om in actie te komen?**

'In Frankrijk heeft Macron ingegrepen in de markt, en een maximale energieprijs ingevoerd. In België betalen mensen met een laag inkomen minder voor hun energie.'

Ook in Nederland wordt dit debat gevoerd. FNV-voorman Tuur Elzinga pleitte er recent voor dat de prijswet van stal gehaald moet worden. Dat vinden we in Nederland heel spannend, maar het is een mogelijkheid. De nood is hoog, maar welk besluit je neemt, dat is aan de politiek.'

› **Is het lastig dat je niet meer zelf aan de politieke knoppen zit?**

'We hebben zeven miljoen mensen die elk jaar de website van Nibud bekijken om tips en tricks te krijgen en daar helpen wij hen mee. Dat is belangrijk werk. En op het moment dat wij zien dat het niet meer te doen is voor mensen, ook als ze alles wat wij op de website hebben aangeboden keurig hebben uitgevoerd, dan steken wij onze vinger op. Er is een uitspraak die wordt toegeschreven aan oud-aartsbisschop Desmond Tutu: 'er komt een moment waarop je moet stoppen om mensen uit de rivier te halen, maar stroomopwaarts moet gaan kijken waarom ze in de rivier vallen.' Dat is in de huidige context voor het Nibud een spannende, maar belangrijke taak.' •

tekst Anne-Marie Mineur
foto's Maurits Gemmink

**'De nood is hoog,
het is aan de
politiek om een
besluit te nemen'**

BANDEN AANHALEN OVER DE GRENS

SP-DELEGATIE BEZOEKT NOORDRIJN-WESTFALEN

Het is vrijdagmorgen en hartje zomer, en 10 SP'ers hebben zich verzameld in het moderne kantoor van zusterpartij Die Linke in de binnenstad van Dinslaken, midden in het Ruhrgebied. Behalve gemeenteraadsleden en leden van de districtsraad van de Kreis Wesel, heeft Die Linke ook ambtenaren uitgenodigd, en medewerkers van de politieke instituten, waaronder de Rosa Luxemburgstichting. Het is de start van een werkbezoek aan Noordrijn-Westfalen. Om kennis uit te wisselen, maar vooral ook om de banden met de socialisten aan de andere kant van de grens aan te halen.

VANUIT DE SP is het merendeel van de aanwezigen statenlid, vooral uit provincies die grenzen aan Duitsland. Oscar van Raak uit Breda hoopt inspiratie op te doen voor het verkiezingsprogramma van de Brabantse statenfractie. Daarnaast brengt hij verhalen mee uit de Eerste Kamerfractie en de Raad van Europa, waar hij voor Tiny Kox werkt. Partijsecretaris Arnout Hoekstra is ook aanwezig,

samen met Robert Brand, medewerker van het Internationaal Secretariaat van de SP.

Het mijnsterrein

Het goedkope vervoerticket van de Deutsche Bahn komt voor deze reis goed van pas, en de eerste excursie gaat naar het Ledigenheim, een voormalig pension voor ongehuwde mijnwerkers. Met het sluiten van de mijnen

verloor het zijn functie, en de gemeente stak er miljoenen in om er een bedrijfsverzamelgebouw van te maken. Even verderop, op het terrein van de mijnen zelf, staan de oude kantoren, waar nieuwe bestemmingen voor gezocht zijn. Sommige staan vers geschilderd op het punt van heropenen, andere tonen vooral nog hun roestige verleden, en worden gebruikt voor feestjes en trainingen.

Het mijnterrein in Dinslaken-Lohberg wordt nog volop ontwikkeld. Delen van de oude kolenindustrie zijn nog zichtbaar.

Wie in Duisburg-Marxloh niet slaagt om de gedroomde bruidsjurk te vinden, die slaagt nergens.

Onder het genot van een groot glas koud bier gaat de discussie over politiek nog even verder.

‘Wat heeft de regering van Noordrijn-Westfalen gedaan om het sluiten van de mijnen op te vangen?’, vraagt Marc van Caldenberg, die voorzitter is van de SP-statenfractie in Limburg. Sascha Wagner is fractievoorzitter voor Die Linke in het district Wesel en antwoordt dat dit behoorlijk veel is: ‘Om te beginnen hebben ze ervoor gezorgd dat de mijnwerkers vervroegd met pensioen konden’, vertelt Wagner. ‘Wie liever wilde blijven werken, kon zich laten omscholen. Verder is er al gauw nagedacht over alternatieve werkgelegenheidsprojecten.’ ‘Het mijnterrein bestaat ook nog steeds,’ vult Reiner Weiß, ambtenaar van de gemeente Duisburg, aan, ‘de metershoge schachtoren is bijvoorbeeld nog goed zichtbaar.’ ‘Dat is in Nederland wel anders gegaan,’ vertelt Van Caldenberg, ‘daar zijn de koempels afgekeurd en in de sociale werkvoorziening terechtgekomen. Van de mijnen is vrijwel niets meer over.’

Hoewel Die Linke blij is met de nieuwe economische groei in de regio, zien de raadsleden nog wel punten voor verbetering. De bepaald niet rijke, en veelal Turkse bevolking heeft weinig aan de herinrichting van het terrein. Het werk is meer geschikt voor studenten die een bijbaantje zoeken. De nieuwe appartementen zijn helemaal onbetaalbaar. Het grote geld heeft zijn kans schoon gezien, zonder veel aandacht voor de mensen die er jarenlang hard hebben gewerkt. Gentrificatie, heet dat met een mooi woord.

Bruidsmodemekka

’s Avonds in Duisburg wordt het gezelschap rondgeleid in het Landschapspark Duisburg Noord: een openbaar park rondom de ruïnes van een hoogovencomplex dat in 1985 werd stilgelegd. Indrukwekkend is het zeker, maar ook hier is een gevulde portemonnee wel een vereiste.

Het contrast met de wijk Duisburg-Marxloh, waar de reis op zaterdagochtend naartoe voert, is groot. De eerste bruidswinkel ontlokt bij een enkeling een glimlach, bij de tweede plagen de reisgenoten elkaar over de juiste maat en de juiste gelegenheid, maar als het gezelschap de Weselerstraat inslaat, valt iedereen stil. Dit is de Bruiloftsmijl, waar zo’n 120 winkels zitten met bruidsmode. Erkan Kocalar, fractievoorzitter van Die Linke in Duisburg

‘Het grote geld heeft zijn kans schoon gezien’

en zelf van Turkse afkomst, was hier tot voor kort wethouder. Net als Dinslaken heeft ook Duisburg een grote Turkse gemeenschap, en het is deze bevolkingsgroep die verantwoordelijk is voor dit plaatselijke bruidsmodemekka.

‘Duisburg heeft een zware economische tijd gehad’, vertelt Kocalar, ‘en er was veel werkloosheid onder de Turkse werknemers. Je handje ophouden doe je bij ons niet, en dus zijn veel mensen een eigen bedrijf begonnen. Negen van de tien keer zijn dat familiebedrijven. Langzaam is dat uitgegroeid tot een trekpleister met internationale allure.’ Ondanks het succes is Kocalar niet tevreden over de steun van de gemeente. ‘Je zou hier veel meer mee kunnen doen’, zegt hij. ‘De gemeente zou nog veel meer bedrijvigheid kunnen aantrekken. Daarmee zou je de Turkse bevolking ook veel meer kunnen binden aan de Duitse samenleving.’

Oude bloedgroepen

’s Avonds in Düsseldorf gaat het gesprek over de verschillen tussen de SP en Die Linke. Die Linke worstelt met tegenvallende verkiezingsresultaten. De discussies binnen die partij lopen vaak langs de lijnen van de

oude bloedgroepen. In het voormalige Oost-Duitsland was Rusland een bondgenoot en nog steeds wordt er verschillend naar het land gekeken. Wat ook speelt is de discussie over klimaatverandering: je kunt wel vinden dat Duitsland van het gas af moet, maar met name in de nieuwe deelstaten is de armoede in grote delen van de samenleving goed voelbaar. Wie zal die ommekeer betalen? Deze debatten gaan er niet altijd even zachtzinnig aan toe. De nieuwe partijvoorzitter, Martin Schirdewan, die ook al voorzitter is van de Europese Linkse fractie in het Europees parlement, wacht een pittige klus.

Aachen

De laatste reisdag, een zondag, begint met een vroege treinreis naar Aken. Aken is na de Tweede Wereldoorlog bijna van de grond af opgebouwd uit al het puin, maar anders dan veel andere steden is het toen nauwelijks ingericht op brede verkeersstromen. Die Linke steekt veel energie in een groene inrichting van de stad: de auto’s moeten eruit en de wandelaar moet de ruimte krijgen. Ook de fietser moet gemakkelijk de stad uit kunnen, naar de groene omgeving van de stad - en naar Nederland. Vaals ligt amper 5 kilometer verderop, Heerlen slecht 15 kilometer. Toch is de grens nog steeds de grens.

Marc van Caldenberg pleit voor een intercity-verbinding naar Aken. ‘Nu gaat er alleen een boemeltje van Aken naar Heerlen, dat is jammer. Een sneltrein van Amsterdam naar Aken zou de regio enorm kunnen helpen. Emile Roemer heeft daar in zijn tijd als burgemeester veel goed werk verricht. Op papier weet de Nederlandse overheid dat wel, maar in de praktijk komt er toch weer niets van terecht.’ Heel optimistisch zijn de kameraden van Die Linke niet. ‘Voor ons zou het een goed idee zijn,’ zegt Marc Beus, raadslid in Aken, ‘maar Aken heeft niet zo veel invloed op de plannen rondom het verkeer in deze deelstaat. Er is jarenlang veel te weinig geld in het spoor gestoken. Nog los van het feit dat het lastig is om een intercity door Aken te laten rijden.’

Visitekaartjes worden uitgewisseld, een laatste stuk Kuchen wordt gegeten, en dan gaat het huiswaarts. Voor Marc van Caldenberg en René van der Valk is het de kortste thuisreis ooit. Arnout Hoekstra, die terug moet naar Vlaarding, is flink wat langer onderweg. •

tekst Anne-Marie Mineur
foto's Maurits Gemmink

HET INTERNATIONAAL SECRETARIAAT

‘Het is belangrijk om dit soort contacten te leggen’, zegt SP-partijsecretaris Arnout Hoekstra over het werkbezoek. ‘Nu we niet meer in het Europees Parlement zitten, is het niet meer vanzelfsprekend dat we contact hebben met de linkse partijen in onze buurlanden. Binnen de SP is het de taak van het Internationaal Secretariaat om die contacten te leggen en warm te houden. Gelukkig is daarvoor ook geld beschikbaar vanuit de overheid, en daarmee kunnen we ook een medewerker betalen. Maandelijks hebben we een stafoverleg met de SP’ers die nog in Brussel werken, de vroegere medewerkers van onze Europarlementariërs. Zo heeft de SP een goede bijdrage kunnen leveren aan het Europese Burgerinitiatief *Geen Winst op de Pandemie*, waar Marc Botenga van de Belgische PVDA in het Europees Parlement een grote rol in gespeeld heeft. Ook bij de campagne over de arbeidsomstandigheden bij Amazon hebben we kunnen aanhaken’

Vriendschapsrelatie

‘Dit werkbezoek verstevigt de banden tussen de SP en de Duitse zusterpartij Die Linke. Een paar jaar geleden bezocht een delegatie van Die Linke de SP, vanwege Corona heeft het fysieke tegenbezoek op zich laten wachten. De lockdown heeft het eigenlijk wel gemakkelijker gemaakt om videobijeenkomsten te organiseren. Het contact leggen is dus niet zo’n probleem, maar als je een vriendschapsrelatie wilt opbouwen, dan helpt het wel om wat meer tijd met elkaar door te brengen.’

‘Behalve met de directe burens hebben we ook veel contact met de Scandinavische partijen, met name met de Denen. Ook met La France Insoumise, de beweging van de Franse Jean-Luc Mélenchon, hebben we goed contact. Sinn Féin heeft het erg druk met hun verkiezingsoverwinningen in Ierland, daar willen we graag van leren.

Omgekeerd is er ook belangstelling voor wat wij doen. Het langs de deuren gaan om te weten wat er speelt, en met de mensen samen actie te voeren, dat is wel onze kracht, dat wordt internationaal ook wel gezien.’

‘Het volgende wat we gaan doen, is met een kleine afvaardiging naar Manifesta, het jaarlijkse festival van de PVDA/PTB. Dat valt dit jaar op 17 september, gelijk met ons eigen Prinsjesdagprotest, dus dat doen we dit jaar wat minder grootschalig. Daarna gaan we op bezoek naar Straatsburg, om Tiny Kox aan het werk te zien in de Raad van Europa, en een bezoek te brengen aan het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Verder zijn we in gesprek met Die Linke in Berlijn, die heel interessante dingen hebben gedaan met volkshuisvesting. Met onze Belgische collega’s willen we graag spreken over de verontreiniging van de Hedwigepolder.’

> SP SUCCES: MEER MENSEN IN THOLEN RECHT OP SOCIALE REGELINGEN

Per gemeente verschilt het hoeveel je mag verdienen om recht te hebben op minima-regelingen. Hiervoor wordt gekeken naar je inkomen ten opzichte van het sociaal minimum. In Tholen heeft de SP-fractie met een raadsvoorstel deze drempel weten te verruimen naar 130% van het sociaal minimum. Dit betekent dat nu veel meer inwoners van de gemeente recht hebben op de ondersteunende regelingen. Zeker geen kleine prestatie van deze SP'ers en erg belangrijk voor alle mensen die hun kosten nu enorm zien stijgen. •

Beeld Omroep Tholen TV/Camect/BV

fractievoorzitter Theo Korevaar, SP Tholen

foto SP Vlissingen

> STEUN VOOR DE NS-STAKERS

In Zutphen, in Gouda, in Maastricht, in Vlissingen, overal in het land gingen SP'ers naar het station om de stakende spoorwegmedewerkers een hart onder de riem te steken. Met flyers, taart en koffie toonden de SP'ers hun steun voor de eisen van de stakers.

Het cao-aanbod dat de NS heeft gedaan, is door 95% van de vakbondsleden weggestemd. De vakbonden willen dat de salarissen meestijgen met de inflatie, plus 100 euro bruto per maand voor alle medewerkers. Ook moet het minimumloon 14 euro worden. Ze hopen dat de NS daarmee weer een aantrekkelijke werkgever wordt. •

> MELDPUNT VERPLEEGHUISZORG GESTART

Dat het niet goed gaat in de ouderenzorg, is bekend. Er is onvoldoende personeel, en de werkdruk is slopend. Het personeel staat regelmatig met te weinig mensen. Sommige medewerkers werken in hun eigen tijd door om toch goede zorg te kunnen verlenen en de eenzaamheid een beetje te verlichten, maar steeds meer mensen twijfelen of ze het nog wel kunnen volhouden.

Onze ouderen verdienen de beste zorg. Daar wordt in de verpleeghuizen keihard voor gewerkt. Maar het kabinet Rutte 4 gaat nog eens 400 miljoen euro op de verpleeghuiszorg bezuinigen. Het werk kan wel met minder zorgmedewerkers gedaan worden, stelt het kabinet.

De SP denkt dat ouderen geen bezuinigingen maar juist investeringen verdienen. Daarom zijn Lilian Marijnissen en Maarten Hijink en meldpunt gestart. Werkt u in de verpleeghuiszorg of heeft u familie in een verpleeghuis wonen? Doe mee en deel uw ervaring bij ons meldpunt.

Voor Prinsjesdag, als het kabinet de plannen voor het komend jaar presenteert, presenteert de Tweede Kamerfractie de resultaten en maken ze het kabinet duidelijk wat er nodig is voor goede zorg. •

foto Anouk Pross

foto's Cees Wourda

> TENTOONSTELLING 'WEGGECIJFERD. TERUGGEVOCHTEN.' GEOPEND IN UTRECHT

Na Rotterdam is nu Utrecht aan de beurt om aandacht te geven aan de foto's die Bert Teunissen maakte voor het boek 'Weggecijferd. Teruggevochten' over ouders in het toelagenschandaal. Acht levensgrote foto's van slachtoffers en hun verhalen staan nog tot 19 september midden op het centraal station. Waar de gemeente Den Bosch onlangs de tentoonstelling nog verbod vanwege de SP-logo's, had Utrecht gelukkig geen bezwaar.

Fotograaf Bert Teunissen vertelde dat hij het boek in zes weken had gemaakt, en dat de ervaring zo overweldigend was geweest dat hij er nachten van wakker lag. Hij was daarom maar begonnen om de verhalen op te schrijven, en de ellende een beetje te kunnen verwerken. Het boek is op een speciale manier gebonden, zodat de foto's zichtbaar worden wanneer het boek van rechts naar links wordt doorgebladerd. Andersom zijn de dossiernummers zichtbaar.

Renske Leijten, die een centrale rol heeft gespeeld in het onthullen van het schandaal, bood een exemplaar van het boek aan aan de voorzitter van de Utrechtse SP, Jaswinder Singh. Singh zei zich vereerd te voelen, maar ook boos en verdrietig over wat de slachtoffers is overkomen. •

> PRIKKELENDE ACTIE IN HELMOND

SP Jongeren in Helmond zijn daar de wijk Brouwhuis ingegaan om zwerfvuil op te ruimen. Voor veel bewoners is het rondslingerende vuil een doorn in het oog. Met de actie wilden de jongeren aandacht vragen voor het probleem en de gemeente laten zien hoe het beter kan. •

foto SP Helmond

> SP FLEVOLAND MAAKT OV GOEDKOPER

Als overal de prijzen stijgen, zou je hopen dat de overheid het openbaar vervoer juist betaalbaar maakt. In Flevoland deden ze juist het tegenovergestelde. Daar werden de prijzen van de Altijd Vrij abonnementen van Connexxion met maar liefst 10% verhoogd. Deze verhoging raakt vooral leerlingen die van het vervoer afhankelijk zijn om op school te komen en de mensen die geen auto bezitten.

De provinciale fractie van de SP liet dit niet zomaar gebeuren en diende een voorstel in om de prijzen te verlagen. En met succes! Een grote meerderheid van de Provinciale Staten steunde het voorstel om de tarieven vast te zetten. Mocht het de verantwoordelijke gedeputeerde niet lukken om dat te doen dan worden abonnementhouders alsnog gecompenseerd voor de verhoging. Een mooi resultaat waarmee de OV-reizigers in Flevoland enorm geholpen zijn. •

> ACTIEBINGO'EN IN STICHTSE VECHT

Bingo'en als actiemiddel: de SP in Stichtse Vecht heeft altijd originele ideeën. Zo'n 50 ouderen kwamen op woensdag 17 augustus naar de gratis actie-Bingo die de SP samen met de Katholieke Bond van Ouderen (KBO) en een boel vrijwilligers georganiseerd had in Breukelen. De prijsjes werden geschonken door lokale ondernemers. Op de actie-bingo in Maarssen, twee weken later, was het aantal deelnemers al verdubbeld. Het signaal is duidelijk: de bingo-avonden moeten blijven.

Maar het college van VVD, Lokaal Liberaal, Streekbelangen en D66 is van plan om de welzijnslocaties in Breukelen en Maarssen te sluiten en zo €80.000 te bezuinigen. De ouderen moeten maar naar een restaurant, waar de prijzen veel hoger liggen.

Senioren in verzet

SP-Raadslid Tineke de Vries, die in maart in de gemeenteraad gekozen werd, maakt zich hard voor de senioren in de gemeente. 'De gemeente heeft een opdracht van het Rijk,' zei de Vries in haar toespraak op de bingomiddag, 'namelijk om in welzijn te voorzien. Om maar te zwijgen van de morele verplichting. Maar de gemeente keert u de rug toe, want welzijn is te duur. Maar de ouderen in Stichtse Vecht willen

niet naar huis gestuurd worden om daar in alle eenzaamheid te gaan zitten verpieteren. Daarom zeg ik: laat je niet stilletjes achter de geraniums drukken. Stamp met je voeten, klap in je handen, sla op tafel. Senioren, laat je horen!'

Al in juli diende de SP een motie in om de drie locaties open te houden, maar

daarvoor was geen meerderheid in de raad. Toch is duidelijk dat de kwestie nog niet van tafel is, want de wethouder huurde een (duur!) extern adviesbureau in dat toch nog eens met iedereen om tafel moet. Begin september wordt er een informatieve commissievergadering gehouden. De SP heeft zich vastgebeten, en laat voorlopig niet meer los. •

foto SP Stichtse Vecht

SUCCES IN STRIJD TEGEN ROOFINVESTEERDERS

OP CAMPING SANDEVOERDE hadden de recreanten een goede reden voor een feestje: met succes hebben zij, samen met de SP, gestreden voor het behoud van het vakantiepark. Een speciale geschillencommissie sprak zich uit in het voordeel van de recreanten en tegen de roofinvesteerders. Kamerlid Sandra Beckerman ging namens de SP naar het park om dit succes te vieren.

Niet uniek

De poging om camping Sandevoerde op te kopen en de huidige recreanten te verdrijven is helaas niet uniek. Overal in het land worden campings en vakantieparken opgekocht om er luxe vakantiehuizen en vakantievilla's te bouwen. Mensen met een stacaravan of chalet, die er vaak al decennia komen, krijgen te horen dat hun plek verdwijnt. Poen gaat hierbij vaak boven fatsoen.

Samen met de recreanten voert de SP al lange tijd actie om dit te stoppen. SP Tweede Kamerlid Sandra Beckerman: 'Het succes dat de recreanten op Sandevoerde nu hebben geboekt geeft hoop. Actievoeren heeft zin! Dit smaakt naar meer.' De SP feliciteert de recreanten en denkt met hen over de nodige vervolgstappen. 'Het Zandvoortse succes is een opsteker. Nu moeten we samen zorgen dat ook andere recreanten gaan winnen.'

PERSOONLIJKE VERHALEN

De Tribune was op camping Sandevoerde om de feestelijke dag te filmen. Benieuwd naar de persoonlijke verhalen van de recreanten die hun strijd hebben gewonnen? Scan dan de QR-code of ga naar onderstaande link om de video te bekijken.

vimeo.com/spnl/sandevoerde

HUISARTSEN OP DE BRES VOOR GOEDE ZORG

‘DE HUISARTS VERLIEST DE REGIE’

De ‘verscheurkalender’ van huisarts Daisy Pors staat bomvol voorbeelden van onzinnige bureaucratie. De anekdotes zijn niet zelden absurdistisch, maar ook pijnlijk herkenbaar voor vakgenoten van Pors die al langer het gevoel hebben te verzuipen. Pors: ‘Als de huisarts omvalt, waar moet de patiënt dan heen?’

‘NA HET VERSCHIJNEN van de kalender ben ik overladen met steunbetuigingen’, vertelt Pors in haar praktijk in de Haagse Archipelbuurt. ‘Ik heb maar twee kritische reacties gehad. Een kwam van een patiënt die vond dat er te weinig Fokke en Sukke-strips in stonden. De tweede ging over een spelfout.’ Op het bureaublad van Pors’ computer is te zien dat minister van Volksgezondheid Ernst Kuipers haar praktijk heeft bezocht om de verscheurkalender in ontvangst te nemen.

Wie rap door de verscheurkalender bladert, ziet hoe de blauwe golven onderaan de omslagpagina langzaam maar zeker opstijgen. Op de allerlaatste pagina’s is geen tekst, maar een rondrijvende stethoscoop te zien. De opmaak staat symbool voor de huisarts die dreigt te verzuipen in onzinnige bureaucratie. Pors schat in dat zo’n dertig procent van haar werkweek wordt gevuld met administratieve taken die niet nodig zouden moeten zijn: ‘Veel huisartsen om mij heen riepen al langer dat ze wel een kalender konden vullen met voorbeelden uit de praktijk. Ik ben daar vervolgens mee aan de slag gegaan.’ Elk praktijkvoorbeeld in de verscheurkalender wordt vergezeld van een concreet voorstel om de huisartsenzorg minder bureaucratisch te maken.

Absurde anekdotes

De anekdotes in de verscheurkalender zijn niet zelden ronduit absurd. Denk aan de patiënt die telkens weer een nieuw briefje van de huisarts nodig heeft om een nieuwe borstprothese te krijgen (‘... net alsof die amputatie er vanzelf weer aangroeit’, merkt Pors op). Dergelijke voorbeelden laten volgens Pors zien dat het hele systeem – ‘misschien wel de hele politiek in Nederland’ – gestoeld is op wantrouwen. Bovendien groeit de zucht naar bureaucratie volgens Pors naarmate huisartsen te maken hebben met steeds grotere organisaties met almaar wisselende medewerkers, zoals gemeenten en zorgverzekeraars: ‘Dan moeten procedures gestandaardiseerd worden en is er papierwerk nodig, zodat alles controleerbaar is.’

Terwijl de kracht van een huisartspraktijk volgens Pors juist is dat deze dichtbij de patiënt staat: ‘Ik durf eigenlijk wel te zeggen dat ik bijna al mijn vierduizend patiënten ken.’ Help, de huisarts verzuipt!, de groep bezorgde huisartsen waar Pors onderdeel van uitmaakt, pleit in haar manifest onder andere voor kleinere huisartspraktijken. Zo kan er namelijk meer tijd worden uitgetrokken voor de patiënt. Een paar dagen voor de landelijke manifestatie van huis-

artsen op 1 juli liet minister Kuipers echter in een gesprek met Pors weten niets in praktijkverkleining te zien: ‘Hij vond juist dat we groter moeten denken.’

Flitszorg

Volgens de huisarts sluit deze visie van Kuipers naadloos aan bij die van directeuren van grote spelers in het zorglandschap, zoals het Zorginstituut Nederland en de Patiëntenfederatie Nederland: ‘Zij schetsen een toekomstbeeld van praktijken die steeds massaler worden. De Patiëntenfederatie doet er nog een schepje bovenop en wil praktijken met 60.000 patiënten.’ Pors kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de federatie het ideaal nastreeft van de huisarts als een soort flitsbezorger: ‘Dat je als patiënt belt en er na tien minuten een scooter voor je deur staat. Maar dat is niet haalbaar, we hebben gewoon een huisartsentekort. En dan heb je ook nog de Nederlandse Zorgautoriteit, die in een gesprek heeft aangegeven dat zij het liefst ziet dat huisartsen 50 procent van de ziekenhuiszorg overnemen.’

Instanties zoals de Patiëntenfederatie verwachten door middel van schaalvergroting juist te kunnen snijden in de vaste lasten van huisartsenpraktijken en huisartsen de

‘Ik durf eigenlijk wel te zeggen dat ik bijna al mijn vierduizend patiënten ken’

mogelijkheid te bieden om te specialiseren, zodat er meer kan worden geïnvesteerd in het oplossen van personeelstekorten. Pors betwist dit: 'Uiteindelijk leveren wij goede zorg omdat we maar een half oor nodig hebben. Omdat we de patiënt kennen. Met hele grote praktijken ken je de patiënt gewoon niet meer: daar zit een zekere grens aan.'

'Bovendien wil ik als een patiënt belt zelf de inschatting maken of ik direct aan de slag moet, of beter morgen de tijd voor die patiënt kan nemen', vervolgt zij. 'Als iets spoed heeft, dan doe ik het met liefde direct. Maar het liefst neem ik de tijd voor mijn patiënt. Een patiënt wil ook een ontspannen dokter voor zich.'

Vertrouwensband

Ook denkt ze dat kleinere praktijken er juist aan bij kunnen dragen dat patiënten minder vaak onnodig in de avonduren en weekeinden naar de huisartsenpost gaan. 'Ik ken mijn patiënten goed, want heb in deze buurt gewoond en mijn voorganger is er ook nog steeds. Zij bezoeken veel minder vaak de huisartsenpost dan de gemiddelde patiënt. "Dan heb ik zo'n vreemde dokter, dat wil ik niet", hoor ik dan. Mensen vinden dat vaste gezicht nu eenmaal fijn', constateert Pors.

Ze snapt ergens wel dat de wat jongere patiënt, die niet snel geneigd is om de deur van de huisarts plat te lopen, minder waarde hecht aan dat vaste gezicht. Maar, vervolgt Pors: 'Het zou toch een verarming van het vak zijn als mensen telkens bij een andere

huisarts komen. Want juist de contacten op het moment dat er nog niets ernstigs aan de hand is helpen ons om later te signaleren of iets wel of niet pluis is. Juist die contacten, bijvoorbeeld als ik een spiraaltje bij iemand inbreng, zorgen ervoor dat ik een vertrouwensband opbouw met de patiënt. Die vertrouwensband heb je keihard nodig op het moment dat iemand zestig, zeventig of tachtig is.'

Op het bordje van de huisarts

De bureaucratische rompslomp die in de verscheurkalender wordt omschreven komt niet zelden vanuit een andere zorginstelling op het bordje van de huisarts terecht. Denk bijvoorbeeld aan de ziekenhuismedewerker die de huisarts vraagt of deze even met een andere poli in nota bene hetzelfde ziekenhuis wil bellen. Of de GGZ-instelling die wil dat de huisarts een patiënt benadert die niet reageert op uitnodigingen.

Volgens Pors heeft dit onder andere te maken met de rol van de zorgverzekeraars: 'Zorgverzekeraars Nederland zegt niet verantwoordelijk te zijn voor deze extra bureaucratie en wijst naar het ziekenhuis. Maar iedere verzekeraar heeft bijvoorbeeld eigen regels voor verwijzingen. Dus dan krijg je dat ziekenhuizen standaard uitgaan van de strengste voorwaarden. Het zijn de ziekenhuizen die dat doen, maar de verzekeraars die dat veroorzaken. Want als ziekenhuizen niet de regels van de verzekeraars naleven, kunnen zij te maken krijgen met hoge terugvorderingen.'

Zwitsers zakmes

Sommige huisartsen die het gevoel hebben langzaam te verzuipen omschrijven hun rol ook wel als 'het duizenddingendoekje van de gezondheidszorg'. Volgens Pors kun je dit ook met een positieve bril bekijken: 'Zie ons misschien meer als Zwitsers zakmes. Wij kunnen heel veel en daar ben ik heel trots op!'

'En het fijne is', vervolgt Pors, 'als ik iets niet kan, dan kan ik doorverwijzen. Maar wat er nu gebeurt is dat iedereen ontdekt: die huisarts die kan alles, dus daar kan nog wel wat bij. Want wij leveren ondertussen 95 procent van de zorg voor 5 procent van het budget. Dus we doen waanzinnig veel voor waanzinnig weinig geld. Maar als alle spelers in het zorgveld zeggen: dat kan de huisarts wel doen, want dan is het goedkoper... Ja, dat gaat niet.'

Wat de huisarts misschien nog wel het meeste dwarszit, is dat haar nooit gevraagd is of zij wel uit de voeten kan met al die extra taken: 'Er is niemand die mij gevraagd heeft of ik het oké vind om straks weer de nieuwe coronavaccinatiebrieven te versturen. Uit een enquête van de Landelijke Huisartsenvereniging blijkt dat een overgrote meerderheid van de huisartsen geen hulp meer wil bieden bij de volgende ronde covid-vaccinaties. Deze wens is ook doorgegeven aan minister Kuipers. Waar het in essentie om gaat is dat de huisarts de regie verliest over zijn of haar werkinvoering. En daardoor stappen mensen uit het vak.'

‘Huisartsen leveren 95 procent van de zorg voor 5 procent van het budget’

Motie van wantrouwen

Volgens Pors was de komst van de Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza), die op 1 januari in werking is getreden, voor veel huisartsen de druppel die de emmer deed overlopen. Deze wet om fraude tegen te gaan heeft tot gevolg dat alle zorgaanbieders, groot en klein, een jaarrekening en accountantsverklaring moeten inleveren, evenals een ingevulde vragenlijst over de bedrijfsvoering.

Pors: ‘Het komt op mij over als een extra richtlijn om te controleren of ik mijn tijd wel goed besteed. Dat vind ik wel heel pijnlijk. Bovenop alle verantwoording die we aan de zorgverzekeraars moeten afleggen, moeten we ons nu ook nog eens aan de overheid gaan verantwoorden. Nadat wij ons in allerlei bochten moesten wringen om mensen te vaccineren tegen covid voelt dit als een extra motie van wantrouwen.’ Ze wijst erop dat fraude juist erg weinig voorkomt in huisartspraktijken.

Iedereen een huisarts?

Dit vooruitzicht van nog meer bureaucratie gaf veel huisartsen het laatste duwtje om tijdens een landelijke actieweek, die op 1 juli uitmondde in een drukbezochte demonstratie in Den Haag, de barricades op te gaan. Voor Pors is juist de liefde voor haar vak een belangrijke reden om in actie te komen en samen met andere huisartsen met initiatieven zoals de verscheurkalender te komen: ‘Wij hebben het allermooiste vak. Ik barst van de energie en geniet van mijn werk. Dat is ook waarom ik op de barricades sta. Ik wil dit werk kunnen blijven doen.’

‘Iedereen een huisarts’, luidde het motto van de actieweek die van 27 juni tot en met 1 juli plaatsvond. Maar volgens een onderzoek uit 2018 van het instituut Nivel is dat motto in de toekomst helemaal niet zo vanzelfsprekend. Onder andere door de vergrijzing, de toegenomen werkdruk en de verwachte uittocht van huisartsen die met pensioen gaan zal er volgens Nivel over vijf jaar in het donkerste scenario enkel in Amsterdam en

Zuidwest-Gelderland geen sprake zijn van een huisartsentekort. In sommige regio's zou het tekort kunnen oplopen tot wel vijftig procent.

Pors: ‘Kuipers waarschuwt dat het huisartsentekort nog groter wordt als wij meer tijd aan de patiënt willen besteden. Maar ik denk juist dat we door de zure appel heen moeten bijten. En dat gaat in de eerste instantie tijd en geld kosten. Als je tijd investeert wordt de vertrouwensband met de patiënt beter en heb je in de toekomst minder woorden nodig om iemand gerust te stellen. Een onderzoek in Boxmeer heeft aangetoond dat huisartsen die meer tijd kunnen maken voor hun patiënten ook minder hoeven door te verwijzen naar het ziekenhuis.’

Handdoek in de ring

Als daarnaast het mes wordt gezet in onzinnige taken, zoals Pors in haar kalender omschrijft, dan weet zij zeker dat parttime werkende huisartsen met alle liefde meer zouden gaan werken. ‘Ik heb nu collega's die zeggen: het is zo druk, dit trek ik niet vijf dagen in de week’, vertelt ze. Het valt haar op dat juist collega's die erom bekend staan nooit te klagen nu overwegen de handdoek in de ring te gooien.

Pors: ‘De laatste drie jaar is er het nodige veranderd. Dat heeft te maken met die covidvaccinaties en de Wtza. Maar waar drie jaar geleden bij wijze van spreken in een op de honderd brieven van het ziekenhuis een taakje stond, geldt dat nu voor negenenegentig op de honderd. Als de cardioloog, de neuroloog of de psychiater nee zeggen tegen een patiënt, dan komt die bij mij terecht. Maar wat als ik nee zeg? Waar gaat de patiënt dan naartoe? Als de huisarts omvalt, dan is er verder niks.’ •

De verscheurkalender van Daisy Pors is te downloaden via www.helpdehuisartsverzuipt.nl.

tekst Lesley Arp
foto's Wiebe Kiestra

HIJINK: ‘HUISARTSEN ZIJN ZICH HET AFVOERPUTJE GAAN VOELEN’

SP-Kamerlid Maarten Hijink is woordvoerder Zorg, en hij steunt de acties van de huisartsen.

‘Alle problemen die elders in de zorg ontstaan, komen op het bordje van de huisartsen terecht. Er worden verzorgingshuizen gesloten, waardoor mensen thuis moeten blijven wonen, ook als het eigenlijk niet meer gaat. In de geestelijke gezondheidszorg zijn heel veel plekken geschrapt waardoor mensen met psychische problemen nu aankloppen bij de huisarts. Ziekenhuizen vragen om allerlei onzinnige verwijzingen. Die optelsom maakt dat de werkdruk enorm hoog is geworden. De huisartsen zijn zich het afvoerputje gaan voelen.’

Ik snap ook niet waarom de Patiëntenfederatie het voorstel van minister Kuipers steunt om steeds grotere huisartsenpraktijken op te tuigen. Dat is precies verkeerd, huisartsen kennen hun patiënten niet meer en gaan dan maar voor de zekerheid allerlei onderzoeken doen.

Daar komt de bureaucratie nog bij waar iedereen gillend gek van wordt. In het huidige systeem kun je heel gemakkelijk fraude plegen. Als ik een stacaravan op m'n erf zet, kan ik een project voor begeleid wonen beginnen. Je ontkomt er niet aan om dat goed te controleren, want er wordt voor miljarden gefraudeerd. Maar je kunt veel beter het vertrouwen geven aan de mensen die er verstand van hebben. De SP zal hier goede voorstellen voor blijven indienen in de Tweede Kamer.’

GRONINGEN TRAPT

ACTIEMAAND AF

‘Kom, we gaan lopen. Respect voor Groningen! Respect voor Groningen!’ Na deze woorden van SP-Kamerlid Sandra Beckerman zet een stoet van ruim 50 wandelaars zich op 16 augustus in beweging op een carpoolplaats iets buiten Huizinge, het dorp waar exact tien jaar eerder de zwaarste gasaardbeving plaatsvond. De tocht voert naar de stad Groningen en is bedoeld om de aandacht te vestigen op de ellende waarin veel Groningers na al die jaren nog verkeren.

DE ERVARINGEN VAN de wandelaars spreken boekdelen. Neem Gretha Medema uit Middelstum. ‘Na Huizinge is ons leven nooit meer hetzelfde geweest. Onze woning moet versterkt worden, maar we wachten al vijf jaar op het versterkingsadvies dat aangeeft wat er moet gebeuren. ‘Heb geduld’, is het enige wat we van de NCG (Nationaal Coördinator Groningen) horen. Wat me echt razend maakt, zijn de verschillen in hoe mensen behandeld worden. Het maakt enorm veel uit in welke groep je huis zit en bij mijn moeder heb ik gemerkt hoe schandalig er met de huurders wordt omgesprongen. Haar huis moest gesloopt worden en dat werd een lijdensweg waarbij we echt voor alles strijd moesten leveren.’

IJzeren containerwoning

Een oudere man uit Kantens loopt vanwege gezondheidsklachten niet mee, maar komt in bij de eerste pauzeplaats in Westerwijtwerd zijn steun betuigen aan de actie: ‘Het vreet aan je. Ons huis moet gesloopt worden. Ze oefenen nu veel druk op ons uit om een jaar of nog langer in een ijzeren containerwoning te gaan zitten, waar het bloedheet wordt. Dat verdom ik.’

Peter de Wekker uit Muntendam kreeg vorig jaar het eerste deel uitbetaald van de schade die hij claimde in 2017 en zit ook al jaren in het versterkingstraject. ‘Het verhaal is nu dat we volgend jaar na de bouwvak aan de beurt zijn voor de opname van wat er moet gebeuren.’

De wandelaars arriveren ‘s middags verhit (het is de laatste dag van de hittegolf) maar goedgemutst op het Groningse Martinikerkhof. Beckerman, die inmiddels gezelschap heeft gekregen van onder andere SP-voorzitter Jannie Visscher, oogt ontspannen. ‘Ja het was warm, maar ik vond het goed te doen. En de anderen ook, volgens mij. De EHBO’ers hebben in ieder geval niet in actie hoeven komen.’

Eisenpakket

De wandeling is de aftrap van een actie-maand, legt Beckerman uit. ‘Ik organiseer de campagne samen met het Groninger Gasberaad en de Groninger Bodembeweging. We beleggen negen bijeenkomsten over verschillende aspecten van het gasdrama: de gezondheidseffecten bijvoorbeeld, of de problemen voor de huurders, de kinderen en het cultureel erfgoed. We sluiten op 15 september af met een avond over de eisen die we stellen en hoe we de macht opbouwen om ze gerealiseerd te krijgen. Het eisenpakket presenteren we vervolgens op 16 september op de Grote Markt in Groningen.’

Beckerman is enorm betrokken bij de Groningers en heeft al veel gesprekken gevoerd over wat daar plaatsvindt. Toch verwacht ze met de geplande bijeenkomsten nog meer boven water te halen: ‘Het klopt dat we al veel weten. Dat het niet werkt om verschillende instituten ieder een klein deel te laten doen; om de gedupeerden willekeurig in verschillende groepen op te delen; om de versterking en de schadeafhandeling uit

elkaar te halen, enzovoort. Maar we moeten actie blijven voeren om tot oplossingen te komen.’

‘Het is toch pijnlijk en schandalig dat de ellende tien jaar na Huizinge voor veel gedupeerden nog lang niet voorbij is! Binnenkort starten de openbare verhoren van de parlementaire enquête gaswinning weer, en begin volgend jaar zal het eindrapport verschijnen. Dan volgt een Haags debat over wie er moet opstappen. Maar wat heeft Groningen daaraan? Wij willen met het eisenpakket en de actie de aandacht richten op de wanhoop van veel mensen en op de oplossingen die zij aandragen. Daarnaast hebben we op eerdere bijeenkomsten gemerkt dat het voor mensen belangrijk is te weten dat ze er niet alleen voor staan. Veel gedupeerden voeren een eenzame strijd die hun leven is gaan bepalen. Ze hebben echt steun aan de gesprekken met lotgenoten.’ •

tekst Peter Verschuren
foto Maurits Gemmink

TIEN JAAR NA HUIZINGE

De schok op 16 augustus 2012 bij Huizinge maakte duidelijk dat de gaswinning tot veel zwaardere aardbevingen kon leiden dan eerder voor mogelijk werd gehouden. Wat is er sinds die schok gebeurd? Een overzicht, met dank aan onderzoeker Herman Damveld.

- Er zijn nog 925 aardbevingen geweest, waarvan 164 zwaardere.
- Er is nog 243 miljard kubieke meter gas gewonnen. (Tegen het advies van het Staatstoezicht op de Mijnen in liet VVD-minister Kamp de gasproductie in 2013 niet verminderen, maar juist sterk opschroeven tot 54 miljard kuub.)
- Vanaf 2012 heeft de gaswinning de staat nog 41 miljard euro opgeleverd.
- Er zijn ongeveer 2500 woningen versterkt. De ‘werkvoorraad’ van panden die versterkt moeten worden of waarvan nog bekeken moet worden of versterking nodig is bedraagt ruim 27.000 stuks.
- Er is sprake van ernstige gezondheidsschade door de stress die gedupeerden ervaren. Volgens onderzoek van hoogleraar Sociale Psychologie Tom Postmes sterven hierdoor jaarlijks mogelijk 16 mensen voortijdig.

Tijdens de zomerschool werd het geleerde meteen goed zichtbaar in de praktijk gebracht.

SP JONGEREN BELEVEN SUCCESVOLLE ZOMERSCHOOL

Meer dan 40 jonge SP'ers kwamen deze zomer in Meppel bij elkaar voor een week vol gezelligheid, scholing en activiteit. De zomerschool van de SP Jongeren was een geslaagde combinatie van theorie en praktijk, en boeiende sprekers. Teun Boskers uit Pekela was één van de deelnemers: 'Er valt voor jongeren nog heel veel te winnen.'

DE GROEP JONGEREN bestond uit SP'ers die al lang bij de partij meelopen, maar ook mensen zoals Boskers, die kortgeleden lid zijn geworden. De vierentwintjarige Boskers is nu een jaar betrokken bij de SP maar is ook sinds een maand of vijf voorzitter van de afdeling in Pekela. In zijn regio zijn nog niet veel jongeren actief naast zijn vriendin, die hij onlangs ook heeft overtuigd om lid te worden. De kennismaking met zoveel gelijkgestemden was volgens hem dan ook een verademing.

Inspirerende sprekers

Tijdens de zomerschool kwamen verschillende gasten langs om met de jongeren te spreken. Zo kwam Lilian Marijnissen praten over de koopkrachtcrisis, Ron Meyer over klasse en het organiseren van mensen, Mahir Alkaya over het democratiseren van de economie, Linda Vermeulen over

de strijd van de vakbond en Lale Gül over onderdrukking van vrouwen en andere minderheidsgroepen.

Voor Boskers waren het Jos D'Haese van de Belgische zusterpartij PVDA en voormalig SP-secretaris Lieke Smits die het meest inspireerden: 'Lieke Smits sprak over hoe je mensen actief krijgt en ze organiseert. In mijn afdeling, waar we zo'n zestig leden hebben, is dat gewoon heel erg bruikbaar. Je hebt dan al een groot percentage actieve mensen nodig om iets van de grond te krijgen. Er valt ook nog een wereld te winnen als we in het noorden meer jongeren actief willen krijgen. Jos D'Haese vertelde over hoe de PVDA in België de dingen aanpakt. Dat is een goede spiegel voor ons als SP, daar kunnen we ook veel van leren over hoe zij bijvoorbeeld mensen aan zich weten te binden.'

Lilian Marijnissen in gesprek met de jongeren over de koopkrachtcrisis.

In Zwolle werd volop actie gevoerd voor de koopkrachtcampagne.

Teun Boskers

‘Sinds ik terug ben van de zomerschool zit ik vol energie’

Geschiedenis en idealen

Het team Opbouw en Opleiding heeft meerdere scholingen gegeven aan de jonge SP'ers, onder andere over de geschiedenis en de idealen van de SP. Ook maakten ze een begin met actieleadersteams waar de jongeren mee aan de slag gaan. Een scholing over het kapitalistische systeem en de kritiek van socialisten gaf ook de nodige verdieping.

Natuurlijk waren het niet alleen maar serieuze zaken waar de jongeren zich mee bezig hielden die week. Er was veel ruimte om gezellig met elkaar een biertje te drinken en ook waren er tal van activiteiten om elkaar beter te leren kennen. Tijdens de gezamenlijke maaltijden werden de activiteiten nog eens goed besproken. Voor deze maaltijden verdiende de kookploeg volgens Boskers veel lof.

In actie

De opgedane kennis en inzichten werden tijdens de zomerschool ook direct in de praktijk gebracht: op de laatste dag was het tijd voor actie. De groep SP'ers reisde af naar Zwolle om daar met de afdeling aan de slag te gaan voor de koopkrachtcampagne. Boskers: ‘We gingen met z'n tweeën deur aan deur. Dan leer je elkaar nog beter kennen. En je hoort ook wat de koopkrachtcrisis betekent voor mensen. Ze zijn echt heel bang dat ze straks de rekeningen niet meer kunnen betalen.’

Naast veel nieuwe kennis en contacten, gaf de zomerschool Boskers ook veel energie: ‘Het heeft mij heel erg gemotiveerd om met deze jongeren op te trekken. De mensen in mijn afdeling zijn ook heel actieve, leuke en aardige mensen maar soms is het ook wel fijn om met leeftijdsgenoten op pad te

gaan. Dat maakt je wel weer fanatiek. Sinds ik terug ben van de zomerschool zit ik vol energie om met de koopkrachtcampagne en onze eigen acties bezig te gaan.’

Voor de volgende zomerschool denkt Boskers ook zijn vriendin te kunnen overtuigen om mee te gaan: ‘Ik ben nog flink aan het werk om haar mee te krijgen maar dat gaat me vast lukken. En als de SP Jongeren weer eens iets in het noorden ondernemen dan ben ik er zeker weer bij want ik heb het zo naar mijn zin gehad. Het was echt geweldig!’ •

tekst Xander Topma
foto's Joshua Versijde

Meer informatie over de activiteiten van de SP Jongeren is te vinden op jongeren.sp.nl

LINKSVOOR **'ALS IK IETS DOE, GA IK ER HELEMAAL VOOR'**

Fanatiek aan politiek en topsport doen en uiterst geduldig bonsaiboompjes bijsnoeien. Voor die opmerkelijke combinatie tekent Michiel van Staaveren uit Enschede. Michiel is 38 jaar en geeft maatschappijleer op havo en vwo. Hij woont samen met zijn vriendin en hun twee kinderen van 1 en 3.

› **Als maatschappijleer draag je bij aan de algemene vorming van je leerlingen. Als SP'er heb je een uitgesproken mening. Hoe combineer je dat?**

'Ik loop er in de klas niet mee te koop dat ik van de SP ben, maar heb dat natuurlijk wel verteld toen ik bij de raadsverkiezingen van maart op de derde plek van de SP-lijst stond. En ja, dan gaan ze je wel een beetje testen, uitdagen. In een klas zat een jongen die politiek actief wilde worden. Hij wilde op de lijst voor Forum. Dat lukte niet, want die deed in Enschede niet mee, maar ik heb hem wel gestimuleerd politiek actief te zijn. Dat vind ik ook mijn taak: het is immers een goede zaak als mensen zich met politiek bemoeien. Ook als het gaat om een partij waar ik helemaal niets mee heb.'

› **Je noemt je fanatiek. Hoe uit zich dat?**
'Lang als sporter. Ik heb fanatiek gevolleybald, heb bijvoorbeeld een paar keer meegedaan aan het wereldkampioenschap voor schoolteams en ben met mijn team Nederlands jeugdkampioen geweest. In combinatie met mijn baan en mijn gezin

was dat niet vol te houden, en ik ben nu heel gedreven bezig voor de SP. Als ik iets doe, ga ik er helemaal voor.'

› **Hoe kwam de SP eigenlijk op je pad?**

'Ik tekende een petitie van de SP tegen de huurverhoging en werd toen uitgenodigd voor een bijeenkomst. Daarna gingen we actie voeren en zijn we bij een woningcorporatie langs geweest. Aansluitend werd gevraagd of ik actiever wilde worden. Ik ben nu fractievertegenwoordiger en lid van de stadsdeelcommissie Enschede Noord. Die bespreekt voorstellen die over dat stadsdeel gaan voordat ze in de gemeenteraad aan bod komen.'

› **En hoe ontspan je?**

'Ik heb vandaag weer een paar bonsaiboompjes gesnoeid. Dat is heel rustgevend. Je moet er goed over nadenken hoe je ze gaat bijwerken en dat zorgvuldig doen. En ik heb een blauwe regen omgevormd in een boompje. Normaal groeit die als een struik ergens tegenaan, maar ik heb hem zo ver gekregen dat hij op een eigen stam kan blijven staan. Daar kan ik van genieten.'

1970-1971

VOOR ÉN MET DE MENSEN

Arbeidersmacht tijdens de havenstaking van 1970.

Op 22 oktober bestaat de SP vijftig jaar. Aan de oprichting in 1972 gingen allerlei aanvaringen vooraf, die belangrijk bleken voor de toekomst van de partij. Een discussie tussen wat toen de 'theoretici' en de 'practici' werden genoemd. Mensen die vooral bezig gingen met de socialistische theorie en leden die voorop wilden lopen in de arbeidersstrijd. Op een congres van 10 oktober 1971 in Utrecht namen de voorlopers van de SP een besluit dat noodzakelijk zou zijn voor het succes van de partij: het voeren van politiek voor én met de mensen. Hoe dit moest gezien, tijdens een staking in Rotterdam.

IN 1970 BRAK IN DE HAVEN van Rotterdam een 'wilde staking' uit, die niet werd gesteund door de vakbonden. Wel kregen deze stakers steun van de communistische KEN(ml), de voorganger van de SP, door geld in te zamelen en pamfletten te drukken en de stakers op andere manieren te ondersteunen. Op 2 september 1970 trokken tienduizend havenarbeiders naar het kantoor van de bond, waar zij de vakbond symbolisch zouden begraven. De PvdA-burgemeester sprak zijn afschuw uit over deze acties en vooral over de inmenging van 'communisten'. De staking zou een breekpunt worden in de arbeidsverhoudingen in ons land.

Lang niet alle eisen van de havenarbeiders werden ingewilligd, maar zij kregen wel loonsverhoging. Niet minder belangrijk is dat deze wilde staking op andere plekken in het land volop navolging kreeg. Jarenlang waren bedrijfswinsten flink gestegen, maar bleven lonen achter. Nu namen werknemers zelf het initiatief in de bedrijven en in de vakbonden, en bleek hun macht groter dan ze vooraf hadden gedacht. Een groep leden van de KEN(ml) onder leiding van Rotterdammer Daan Monjé wilde de kansen grijpen en meer mensen organiseren. Dat leidde tot een scheuring in de kleine partij en tot oprichting van de KPN/ML in oktober 1971.

Het slagen van de havenstaking was grotendeels het succes van Arbeidersmacht – de kleine vakbond van Monjé en consorten. Deze socialisten voerden politiek op basis van de 'massalijn', door organisaties waarin mensen werden verbonden op basis van praktische onderwerpen. Dat kon het vakbondswerk zijn, zoals in Arbeidersmacht,

maar ook rond wonen (de Bond van Huurders en Woningzoekenden), de gezondheid (Vereniging Voorkomen is Beter) en zeker het milieu (Milieu Aktiecentrum Nederland). Op deze manier werden honderdduizenden mensen betrokken bij een partij met slechts enkele honderden leden.

De groep theoretici wilde liever een 'ideologisch platform' zijn voor politieke discussie, een intellectuele koers die vooral steun kreeg uit de afdeling Rotterdam. In een verslag van de geheime dienst (de BVD, de voorganger van de AIVD) is te lezen hoe zo'n 120 leden onder leiding van Daan Monjé afscheid namen van deze theoretici. Zij wilden mensen organiseren en concrete verbeteringen afdwingen en boekten daarmee ook veel succes. 'De balans opmakend van de gebeurtenissen zoals die zich tot nu toe hebben voorgedaan, lijkt het erop dat de KPN/ML de meest invloedrijke groepering geworden is', aldus de BVD.

De partij bleef de *Tribune* uitgeven, die door leden op straat en langs de deuren werd verkocht. 'De oplevende strijd van de Nederlandse arbeidersklasse brengt de KPN/ML voort', kopte het blad in november 1971. 'Kommunistische Partij Nederland/marxisties-leninisties' (KPN/ML), dat bekte niet zo best, als de leden mensen benaderden. De naam van de partij leidde tot veel vragen – en tot wantrouwen. Bij de praktische koers paste een meer aansprekende naam. Op 22 oktober 1972 werd daarom gekozen voor 'Socialistische Partij' (SP). Meer daarover in de volgende *Tribune*, in deze nieuwe historische serie over de SP. •

tekst Ronald van Raak
foto archief SP

of stuur een brief naar Redactie Tribune •
Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

 Renske Leijten
@RenskeLeijten

Schaamteloos: topman Tata Steel NL eist met droge ogen miljarden gemeenschapsgeld. Moederbedrijf India investeert geen cent en casht via constructies enorme winsten. De staat als pinautomaat voor vervuilende bedrijven is geen klimaatbeleid. Zeker geen rechtvaardig klimaatbeleid

 NPO Radio 1 @NPORadio1 · 30 aug.
Staalproducent Tata Steel moet vergroenen. Dat kost 'miljarden', zegt topman Hans van den Berg in Geld of je Leven. Tata kan die rekening niet alleen ophoesten, zegt hij: 'Wij vragen de gemeenschap ons daarbij te helpen.' #EO #geldofjeleven nporadio1.nl/nieuws/economi...

7:33 p.m. · 30 aug. 2022 · Twitter for iPhone

Hallo,

De geluiden zijn dat we straks waarschijnlijk 4 cent per kilometer moeten gaan betalen als de regering rekeningrijden invoert. Zelf ga ik dan maandelijks twee keer zoveel betalen als nu met de wegenbelasting. Maar iemand die nu een grote dikke Mercedes of SUV bezit, betaalt minder. Dus wie is weer de dupe? De man met de pet. Minder auto's op de weg is meer ruimte op de weg voor de rijken want die blijven toch wel rijden.

En het gezin van de man met de pet mag maar zien dat ze op hun werk komen op hun tweedehands fietsjes, want ook de prijzen van de nieuwe fietsen stijgen de pan uit. En de kilometers van de buitenlandse vakantie met de caravan belasten ze ook lekker mee.

Ik vind: gelijke monniken, gelijke kappen. Alles wat een motor heeft belasten. Dank voor uw aandacht SP en succes met het om zeep helpen ervan.

*De strijdbare groeten, SP Lid,
Corrie van der Horst, uit Zeeland.*

Tribune september 2022

DOORLOPENDE MACHTINGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v _____
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC) * : _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr.)
handtekening : _____

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenaanpak, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort.
U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

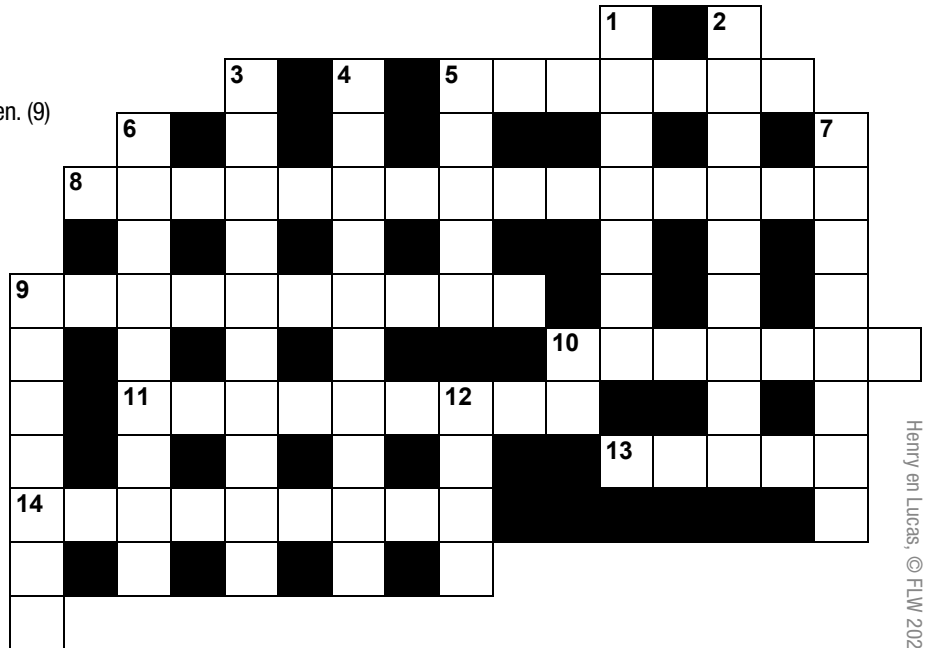
CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 5 Favoriete bezigheid van schroeven en opportunistische politici. (7)
- 8 Opduik(el)en. (5,5,5)
- 9 Hadden het best leuk, zo samen in de bak. (10)
- 10 Dresscode voor kleine auto. (7)
- 11 Weg van de snelweg, naar de veiling in Urk of Harlingen. (9)
- 13 Kraanbediende weet wel weg met de drank. (5)
- 14 Ergens daarginds wordt iets uitgewisseld. (9 en 3,6)

Verticaal

- 1 Het regent tranen. Toch veel plezier. (7)
- 2 Toch ongeschonden bij de tatoeëerder of piercer naar buiten gekomen. (9)
- 3 Brengt voetballers naar het casino? (10)
- 4 Western waar (g)een Apache of Sioux in voorkomt. (10)
- 5 Slaapt gij? Ja, maar kort. (5 en 3,2)
- 6 Weg! (Met de roddels bij RTL4) (9)
- 7 Deze reactie belooft uitsluitel. (8)
- 9 Aanhanger met daarin nog twee Amerikaanse auto's. (7 en 3,1,3)
- 10 Zeer lichtgewicht automerk. (2, afk.)
- 12 Om onraad mee te ruiken. (4)

Henry en Lucas, © FLW 2022

ZINNEBEELDING

U ziet 12 beelden, veelal passend bij een thema. Gebruik de in willekeurige volgorde geplaatste hints in de tabel om, met de beelden, de gevraagde woorden te achterhalen. De volgorde van de oplossingsletters is: van linksboven in de tabel (rij 1, kolom 1 = 1-1; dan een naar rechts = 1-2; dan 1-3; 1-4; 2-1; 2-4 enz.) naar rechtsonder (4-4). Er zijn dus 12 letters voor 1 (oplossings)woord.

Tussen de haakjes staat de plaats van de oplossingsletter binnen ieder woord. De 'lange ij' is 1 letter. Veel plezier!

- “Hoe durven jullie!?” (7 van 8)
- Prijsbepalend (afk.; 3 van 4)
- Plusen en Minnen. (6 van 7)
- Ter land, ter zee en met lucht. (10 van 11) Duur > Duurder (5 van 8)
- Fusie in torusvorm. (4 van 7)
- NAM gas, gaf (4 van 12)
- Water stapelen? (1 van 8)
- Kwam lava (anagram; 5 van 8)
- Reflectie is een mooi ding. (2 van 11)
- Kink in de...pijp? (2 van 10 of 11)
- 'E' staat voor? (5 van 7)

Henry en Lucas, © FLW 2022

OPLOSSING SP-ZOMERPUZZEL 2022

- Antwoorden per Categorie
- 1a) Klevan
- 1b) Pysanky
- 2a) Barok
- 2b) Klytsjko
- 3a) Skythen (of) Scythen
- 3b) Stefania
- 4a) Tservka
- 4b) Patron
- 5a) Lemberg
- 5b) (Oksana) Bajoel
- 6a) Sjobbolet

- 6b) (Milla) Jovovich
- 7a) (Taras) Sjevtsjenko
- 7b) Slangeneiland
- 8a) Neolithicum
- 8b) (Nikolaj) Gogol
- 9a) Bosporuskoninkrijk
- 9b) Bandura
- 10a) Tarakaniv

- 10b) (Oleksandr Petrovytsj) Dovzjenko
- 11a) (Sint-)Michielsklooster

- 11b) Hopak (of) Gopak
- 12a) (Kamianets-)Podiilsky
- 12b) (Lina) Kostenko

Oplossingstabel Zomerpuzzel 2022											
10	9	7	12	3	11	4	8	1	6	5	2
K	U	N	S	T	K	R	O	N	I	E	K

De winnaar van de Zomerpuzzel 2022 is J. Peters-Geelen uit Roggel.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 21 september naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

DE **VIJF** KOOPIKRACHT KNALLERS VAN SP.

Boodschappen, tanken, de energierekening en huur, alles wordt duurder. Terwijl grote bedrijven torenhoge winsten maken. De kosten moeten omlaag en dat betalen we van deze winsten.

De SP komt daarom met een **NOODPLAN** met **5 KNALLERS** van maatregelen die direct de kosten omlaag brengen.

1 BETAALBARE
BOODSCHAPPEN

2 ENERGIEKOSTEN
OMLAAG

3 GOEDKOPER
TANKEN

4 HUREN
BEVRIEZEN

5 EIGEN RISICO
AFSCHAFFEN